

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων όσον αφορά την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με έναν κώδικα δεοντολογίας για τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων

(2008/C 233/01)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Πλαίσιο της πρότασης

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 286,

το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και ιδίως το άρθρο 41,

την αίτηση γνωμοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, την οποία έλαβε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20 Νοεμβρίου 2007,

ΕΝΕΚΡΙΝΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αίτηση γνωμοδότησης προς τον ΕΕΠΔ

1. Η πρόταση κανονισμού σχετικά με έναν κώδικα δεοντολογίας για τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων απεστάλη από την Επιτροπή προς τον ΕΕΠΔ προς γνωμοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 (εφεξής «πρόταση»).
2. Η πρόταση αφορά την επεξεργασία δεδομένων των επιβατών από ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων (εφεξής «ΗΣΚ») και συνδέεται στενά με άλλα συστήματα συλλογής και χρήσης των δεδομένων των επιβατών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε σχέση με τρίτες χώρες. Τα εν λόγω συστήματα παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για τον ΕΕΠΔ, που εκφράζει την ικανοποίησή του για την αίτηση γνωμοδότησης της Επιτροπής.

3. Ο στόχος της πρότασης είναι η επικαιροποίηση των διατάξεων του κώδικα συμπεριφοράς για τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων που θεσπίστηκε το 1989 με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 του Συμβουλίου. Η προσαρμογή του κώδικα στις νέες συνθήκες της αγοράς φαίνεται διαρκώς ανεπαρκέστερη και απαιτείται απλούστευσή του ώστε να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός — ταυτόχρονα δε να διατηρηθούν οι βασικές διασφαλίσεις και να εξασφαλισθεί η παροχή ουδέτερων πληροφοριών στους καταναλωτές.
4. Η πρόταση δεν επικεντρώνεται στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ωστόσο, δεδομένου ότι τα ΗΣΚ επεξεργάζονται τεράστια ποσότητα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, έχει διαμορφωθεί στην πρόταση ένα ειδικό άρθρο σχετικά με την προστασία των δεδομένων, προκειμένου να συμπληρωθούν οι διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ η οποία εξακολουθεί να ισχύει ως γενικός κανόνας.
5. Άλλες διατάξεις της πρότασης έχουν επίσης αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων, ακόμη και όταν κύριος στόχος τους είναι να εξασφαλίσουν ισότιμη ενημέρωση σε όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες στο πλαίσιο θεμιτού ανταγωνισμού: η προστασία της ταυτότητας των συνδρομητών, είτε πρόκειται για φυσικά πρόσωπα είτε για επιχειρήσεις, είναι επίσης ευπρόσδεκτη από την άποψη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής.
6. Ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι η πρόταση αφορά μόνο τις δραστηριότητες των ΗΣΚ στο πλαίσιο της διασύνδεσης μεταξύ αεροπορικών εταιρειών και ταξιδιωτικών πρακτόρων. Δεν καλύπτει την παροχή άλλων υπηρεσιών ΤΠ όπως η φιλοξενία του συστήματος κράτησης θέσεων των αεροπορικών εταιρειών. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε αυτό το χωριστό πλαίσιο δεν θα επωφελούνται συνεπώς από ορισμένες διασφαλίσεις του κώδικα δεοντολογίας. Θα καλύπτονται ωστόσο από το γενικό καθεστώς προστασίας δεδομένων της οδηγίας 95/46/ΕΚ.

Βασικά σημεία της γνωμοδότησης

7. Η γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ θα αρχίσει με το πεδίο εφαρμογής και τις συνθήκες εφαρμογής της πρότασης σε σχέση με την εφαρμογή της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Εν συνεχεία θα επικεντρωθεί στην ουσία, αναλύοντας τα άρθρα της πρότασης που συνδέονται με θέματα προστασίας δεδομένων. Εντοπίζονται οι θετικές πτυχές και προτείνονται επίσης ενδεχόμενες βελτιώσεις. Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις συνθήκες εκτέλεσης των διατάξεων αυτών.
8. Τέλος η γνωμοδότηση θα επεκταθεί πέραν των συγκεκριμένων διατάξεων της πρότασης και θα θίξει ορισμένες ευρύτερες επιπτώσεις της επεξεργασίας των δεδομένων των επιβατών από τα ΗΣΚ, είτε όταν ενεργούν ως διασύνδεση για τα ταξιδιωτικά πρακτορεία είτε όταν παρέχουν υπηρεσίες ΤΠ. Η πρόσβαση τρίτων χωρών σε δεδομένα επιβατών τα οποία κατέχουν τα ΗΣΚ θα αποτελέσει το αντικείμενο ειδικής ανάλυσης.

II. ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

9. Η πρόταση περιλαμβάνει λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι εν λόγω διατάξεις «εξειδικεύουν και συμπληρώνουν» εκείνες της οδηγίας 95/46/ΕΚ και δεν θίγουν τις διατάξεις της οδηγίας αυτής⁽¹⁾. Η ρητή αυτή σχέση μεταξύ των δύο νομικών πράξεων αποτελεί θετικό στοιχείο.
10. Ωστόσο ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι το πεδίο εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας δεν είναι όμοιο με εκείνο της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Πράγματι, το καθοριστικό κριτήριο για την εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας είναι η *χρήση ή προσφορά χρήσης του συστήματος* στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽²⁾. Οι διατάξεις της οδηγίας εφαρμόζονται όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος σε κράτος μέλος ή όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά *προσφεύγει σε μέσα ευρισκόμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*⁽³⁾.
11. Θα μπορούσαν συνεπώς να εξετασθούν διάφορα σενάρια όσον αφορά την εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας και της οδηγίας:
 - όταν το ΗΣΚ είναι εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τόσο ο κώδικας δεοντολογίας όσο και η οδηγία θα εφαρμόζονται εφόσον πληρούνται τα κριτήρια εφαρμογής των δύο αυτών νομικών πράξεων,
 - όταν το ΗΣΚ είναι εγκατεστημένο εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η προσφορά υπηρεσιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η προσφυγή σε μέσα ευρισκόμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα αποτελούν τα κριτήρια εφαρμογής των δύο νομικών πράξεων

Μολονότι τα κριτήρια εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας και της οδηγίας είναι διαφορετικά, στην πράξη θα πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα τη συνδυασμένη εφαρμογή των δύο νομικών πράξεων: η *προσφορά υπηρεσιών ΗΣΚ στην Ευρωπαϊκή Ένωση* θα συνεπάγεται την εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας και η *προσφορά υπηρεσιών* θα λαμβάνει χώρα στην πράξη μέσω (ηλεκτρονικών) μέσων ευρισκόμενων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πράγμα που θα συνεπάγεται επίσης την εφαρμογή της οδηγίας.

⁽¹⁾ Άρθρο 11 παράγραφος 9 της πρότασης.

⁽²⁾ Άρθρο 1 της πρότασης.

⁽³⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχεία α) και γ) της οδηγίας 95/46/ΕΚ.

12. Μια άλλη συνέπεια του ευρέος πεδίου εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας και της οδηγίας είναι ο αντίκτυπος τους στις αεροπορικές εταιρείες, που είναι δυνατόν να είναι εγκατεστημένες είτε εντός είτε εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αεροπορικές εταιρείες που είναι εγκατεστημένες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υπόκεινται κατ' αρχήν στις ευρωπαϊκές αρχές προστασίας δεδομένων, εκτός εάν προσφεύγουν σε μέσα ευρισκόμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να επεξεργασθούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (εφαρμογή της οδηγίας). Αυτό θα συνέβαινε, λ.χ., εάν προσέφευγαν σε ΗΣΚ εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως «οικοδεσπότη» για υπηρεσία κράτησης. Σημειωτέον επίσης ότι τα δεδομένα που αφορούν αεροπορικές πτήσεις θα υπόκεινται στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη στιγμή που υποβάλλονται σε επεξεργασία από ΗΣΚ εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση — ή το οποίο προσφέρει υπηρεσίες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας).

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Βασικές αρχές προστασίας των δεδομένων

13. Το άρθρο 11 της πρότασης προβλέπει σειρά εγγυήσεων όσον αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ των οποίων τον περιορισμό του σκοπού, την αναγκαιότητα των δεδομένων, την ειδική προστασία των ευαίσθητων δεδομένων, την περιορισμένη αποθήκευση, την ενημέρωση και τα δικαιώματα πρόσβασης των άμεσα ενδιαφερομένων.
14. Το άρθρο 11 περιέχει επίσης μια ευπρόσδεκτη διευκρίνιση σχετικά με την ποιότητα των ΗΣΚ, που θα πρέπει να θεωρούνται ως υπεύθυνοι επεξεργασίας σε σχέση με την κράτηση θέσεων ή την έκδοση εισιτηρίων για προϊόντα μεταφορών. Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι θα μπορούν συνεπώς να ασκούν τα δικαιώματά τους, όχι μόνο έναντι των ταξιδιωτικών πρακτόρων ή των αερομεταφορέων, αλλά ενδεχομένως και έναντι των ΗΣΚ.
15. Η υποχρέωση των συμμετεχόντων μεταφορέων και των ενδιαμέσων να εξασφαλίζουν την ακρίβεια των δεδομένων (χωρίς πάντως περιορισμό στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα), όπως προβλέπεται στο άρθρο 9, αποτελεί σαφή παραπομπή στην οδηγία 95/46/ΕΚ, σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι ακριβή.
16. Σημειωτέον ότι οι εν λόγω διατάξεις της πρότασης έχουν ευθυγραμμισθεί με τις παρατηρήσεις που διατύπωσε η ομάδα του άρθρου 29 στη σύστασή της αριθ. 1/98⁽⁴⁾. Είναι ακόμη πιο ευπρόσδεκτες δεδομένου ότι προσδιορίζουν ορισμένες διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ: αναφέρονται ιδίως η περιορισμένη διάρκεια αποθήκευσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκτός δικτύου (off-line) (εβδομήντα δύο ώρες) και η διαγραφή των πληροφοριών μετά την πάροδο τριετίας, με περιορισμένους όρους πρόσβασης που συνδέονται με τον αρχικό σκοπό της επεξεργασίας (επίλυση διαφορών ως προς τη χρέωση). Προβλέπεται επίσης η διαφάνεια της επεξεργασίας, στο πλαίσιο της οποίας ο συνδρομητής γνωστοποιεί τα στοιχεία επαφής του πωλητή συστήματος και πληροφορίες σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης.

⁽⁴⁾ Σύσταση της 28ης Απριλίου 1998 σχετικά με τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων των αεροπορικών εταιρειών, WP10.

17. Πέραν των στοιχείων αυτών που περιλαμβάνονται ήδη στην πρόταση, αυτή θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως προς τρεις πτυχές.

Ευαίσθητα δεδομένα

18. Πρώτον, όσον αφορά τη δυνατότητα του άμεσα ενδιαφερομένου να συγκατατεθεί στην επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, θα πρέπει να αναφέρεται ρητά ότι η συγκατάθεση πρέπει να βασίζεται σε επαρκή ενημέρωση. Μολονότι το άρθρο 2 στοιχείο η) της οδηγίας 95/46/ΕΚ συνεπάγεται ότι οποιαδήποτε συγκατάθεση θα πρέπει να είναι «δήλωση βουλήσεως, ελεύθερας, ρητής και εν πλήρει επίγνωσει», αυτό ενδέχεται να μη συμβαίνει πάντοτε στην πράξη. Το άρθρο 11 παράγραφος 3 θα μπορούσε συνεπώς να συμπληρωθεί ως εξής: «... τα δεδομένα αυτά υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο εφόσον ο άμεσα ενδιαφερόμενος έχει συγκατατεθεί ρητά στην επεξεργασία αυτή εν πλήρει επίγνωσει».

Μέτρα ασφαλείας

19. Δεύτερον, όσον αφορά τα ζητήματα ασφαλείας, εξυπακούεται ότι θα εφαρμόζονται οι γενικές αρχές της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Ο ΕΕΠΔ θα συνιστούσε να συμπληρωθούν οι εν λόγω αρχές με υποχρεώσεις που να επικεντρώνονται ειδικότερα στις ιδιοτυπίες των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία από τα ΗΣΚ. Δεδομένου ότι τα ΗΣΚ είναι δυνατόν να ενεργούν ταυτοχρόνως ως γενικές διασυνδέσεις των αεροπορικών εταιρειών και ως πάροχοι υπηρεσιών ή «οικοδεσπότες» συγκεκριμένης αεροπορικής εταιρείας, η μεγάλη ποσότητα δεδομένων που υποβάλλεται σε επεξεργασία στο πλαίσιο των δύο διαφορετικών αυτών λειτουργιών θα πρέπει να απομονώνεται σαφώς, μέσω «σινικών τειχών» και άλλων κατάλληλων μέτρων ασφαλείας. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να περιληφθεί το στοιχείο αυτό σε πρόσθετη παράγραφο του άρθρου 11.
20. Το άρθρο 11 θα μπορούσε συνεπώς να συμπληρωθεί με μια νέα παράγραφο μετά την παράγραφο 4, που θα είχε ως εξής: «Όταν ΗΣΚ χρησιμοποιεί βάσεις δεδομένων με τις διαφορετικές ιδιότητες της διασύνδεσης και του οικοδεσπότη αεροπορικών εταιρειών, πρέπει να λαμβάνονται τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ώστε να αποφεύγεται η ανάμιξη μεταξύ των βάσεων δεδομένων και να εξασφαλίζεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα είναι προσιτά μόνο για τον ειδικό σκοπό για τον οποίο έγινε η συλλογή τους».

Δεδομένα εμπορίας

21. Τρίτον, ο ΕΕΠΔ σημειώνει με ικανοποίηση τους όρους που έχουν τεθεί στα άρθρα 7 και 11 παράγραφος 5 όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων με την προοπτική ανάλυσης της αγοράς. Τα δεδομένα αυτά μπορούν να παρασχεθούν από πωλητές συστημάτων σε τρίτους μόνο σε μη αναγνωρίσιμη μορφή, είτε αφορούν οργανισμούς είτε εταιρείες είτε φυσικά πρόσωπα. Ενώ ο στόχος εν προκειμένω είναι κυρίως να εμποδισθεί η αναγνώριση των ταξιδιωτικών πρακτόρων⁽¹⁾, εξυπακούεται ότι η εξασφάλιση της ανωνυμίας αφορά οποιοδήποτε είδος δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τη διάρκεια κράτησης, δηλαδή και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πελατών των ταξιδιωτικών

πρακτόρων. Το στοιχείο αυτό θα πρέπει να διευκρινίζεται στην πρόταση, με τη συμπλήρωση του άρθρου 11 παράγραφος 5 ως εξής: «Η εξασφάλιση της ανωνυμίας αφορά όλους τους άμεσα ενδιαφερομένους που συμμετέχουν στη διαδικασία κράτησης, περιλαμβανομένου του τελικού καταναλωτή».

IV. ΕΚΤΕΛΕΣΗ

22. Λόγω του ευρέος πεδίου εφαρμογής του κανονισμού, η αρμοδιότητα της Επιτροπής και των αρχών προστασίας δεδομένων όσον αφορά την εξασφάλιση της συμμόρφωσης των ενδιαφερομένων επεκτείνεται στους υπευθύνους επεξεργασίας που είναι εγκατεστημένοι εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή, που αναφέρεται ρητά στην πρόταση ως αρμόδια για την εκτέλεση του κώδικα δεοντολογίας, θα πρέπει να διαθέτει επαρκή μέσα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις αρχές προστασίας των δεδομένων.
23. Για την αποτελεσματική εκτέλεση του κώδικα δεοντολογίας θα πρέπει να εξασφαλισθούν ο έλεγχος και η ανιχνευσιμότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του δικτύου ΗΣΚ. Πράγματι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται και είναι προσιτά σε διάφορους παράγοντες, όπως αεροπορικές εταιρείες και ταξιδιωτικά πρακτορεία, και υποβάλλονται σε επεξεργασία από ΗΣΚ που ενεργούν με διαφορετικές ιδιότητες, είτε για λογαριασμό αεροπορικών εταιρειών είτε όχι.
24. Πέραν της ανάγκης αυστηρού διαχωρισμού των διάφορων δραστηριοτήτων των ΗΣΚ, ένα σύστημα ροής δεδομένων στο πλαίσιο του συστήματος φαίνεται να αποτελεί προϋπόθεση προκειμένου να υπάρχει σαφής εικόνα της κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ αεροπορικών εταιρειών, ταξιδιωτικών πρακτορείων και ΗΣΚ. Αυτό είναι ουσιώδες για την αξιολόγηση των ικανοτήτων των διάφορων εκτελεστικών αρχών (ΑΠΔ και Επιτροπής).
25. Κάτι τέτοιο απαιτείται ακόμη περισσότερο επειδή τα ΗΣΚ είναι διασυνδεδεμένα μεταξύ τους και εξαιτίας της πολυπλοκότητας του δικτύου ΗΣΚ. Πρέπει, λ.χ., να είναι σαφής ο βαθμός στον οποίο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία έχουν εισαχθεί μέσω αεροπορικής εταιρείας ή ταξιδιωτικού πρακτορείου, πελάτη ενός ΗΣΚ, μπορούν να γίνουν προσιτά και να υποβληθούν σε επεξεργασία σε μεταγενέστερο στάδιο μέσω διαφορετικού από το αρχικό ΗΣΚ.
26. Σύμφωνα με το άρθρο 12 της πρότασης η Επιτροπή θα είναι αρμόδια να κινεί εκτελεστικές διαδικασίες σε περίπτωση παράβασης του κανονισμού. Η αρμοδιότητα της Επιτροπής θα περιλαμβάνει συνεπώς, μεταξύ άλλων, τον έλεγχο της συμμόρφωσης προς τις αρχές προστασίας των δεδομένων που περιλαμβάνονται στον κανονισμό.
27. Εν προκειμένω ο ρόλος της ενδέχεται να ανταγωνίζεται το ρόλο των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων, στο βαθμό που οι δραστηριότητες ΗΣΚ ή πωλητή συστήματος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής εθνικής νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζονται συνεπείς διαδικασίες εκτέλεσης και αμοιβαίες συνεργασίες. Η ομάδα του άρθρου 29 θα αποτελούσε ενδεχομένως το κατάλληλο φόρουμ για τη διευκόλυνση της συνεργασίας αυτής.

(1) Αιτιολογική έκθεση, σημείο 5. Πρόσθετες πληροφορίες, «Λεπτομερής επεξήγηση της πρότασης».

28. Επιπλέον, η Επιτροπή, στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της, θα χειρίζεται ειδικά αρχεία με όλα τα στοιχεία μιας προβαλλόμενης παράβασης (λ.χ. την πρόσβαση στα αρχεία όσον αφορά τους ενδιαφερομένους σύμφωνα με το άρθρο 15 της πρότασης). Στα αρχεία αυτά θα περιλαμβάνονται αναπόφευκτα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία θα συνεπάγονται αρμοδιότητα του ΕΕΠΔ για την επίβλεψη της επεξεργασίας, στο πλαίσιο των καθηκόντων του έναντι των ευρωπαϊκών οργάνων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001, όπως και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας.

V. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

29. Η πρόσβαση σε δεδομένα επιβατών από τρίτες χώρες έχει οδηγήσει στη σύναψη ειδικών συμφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εν λόγω τρίτων χωρών, ιδίως δε συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Καναδά τον Ιούλιο του 2005 και μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών τον Ιούλιο του 2007. Κατά τις συμφωνίες αυτές τα δεδομένα PNR που κοινοποιούνται σε αλλοδαπές αρχές από αεροπορικές εταιρείες πρέπει να πληρούν ειδικούς όρους όσον αφορά την προστασία των δεδομένων.

30. Ο ρόλος ενός ΗΣΚ εν προκειμένω θα ήταν διαφορετικός, ανάλογα με την ιδιότητά του ως οικοδεσπότη ή διασύνδεσης των αεροπορικών εταιρειών.

Τα ΗΣΚ ως οικοδεσπότες των αεροπορικών εταιρειών

31. Όπως έχει αναφερθεί ήδη, οι αεροπορικές εταιρείες που δεν διαχειρίζονται δικό τους σύστημα κράτησης προσφεύγουν σε εξωτερική ανάθεση σε τρίτο, που ενδέχεται να είναι ΗΣΚ. Το ΗΣΚ δεν ενεργεί εν προκειμένω με την ιδιότητα της διασύνδεσης ταξιδιωτικών πρακτόρων, αλλά ως πάροχος υπηρεσιών της εταιρίας. Με την ιδιότητα αυτή του «οικοδεσπότη» το ΗΣΚ θα μπορούσε να κοινοποιεί πληροφορίες στις αρχές τρίτης χώρας.

32. Κατά την Επιτροπή⁽¹⁾, η συγκεκριμένη δραστηριότητα των ΗΣΚ δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και συνεπώς οι υποχρεώσεις του όσον αφορά τη διαβίβαση προς τρίτους δεν παραβιάζονται υπό τις συνθήκες αυτές. Ωστόσο, όσον αφορά τους όρους διαβίβασης προς τρίτες χώρες, εξακολουθούν να ισχύουν οι γενικές αρχές προστασίας των δεδομένων της οδηγίας 95/46/ΕΚ καθώς και εκείνες της σύμβασης αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης.

33. Ο ΕΕΠΔ κρίνει ότι οι οντότητες που παρέχουν σχετικές υπηρεσίες ΤΠ είναι υπεύθυνες για την υπηρεσία που προσφέρουν και όχι για την περαιτέρω διαβίβαση δεδομένων σε τρίτη χώρα. Κατά την έννοια αυτή θα πρέπει να θεωρούνται ως υπεύθυνοι επεξεργασίας, από κοινού με τις εκάστοτε αεροπορικές εταιρείες, όσον αφορά την παρεχόμενη υπηρεσία. Αυτό σημαίνει ότι η διαβίβαση δεδομένων επιβατών από πάροχο υπηρεσιών —είτε πρόκειται για ΗΣΚ είτε για άλλο πάροχο υπηρεσιών ΤΠ— προς τρίτη χώρα πρέπει να πληροί τους όρους οποιασδήποτε διεθνούς συμφωνίας με την εν λόγω χώρα.

(1) Απόφαση C(2005) 652/1 σχετικά με τη συμβατότητα της πρόσβασης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών (PNR) προς τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 για τη θέσπιση κώδικα συμπεριφοράς για τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων.

34. Οι σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την επίλυση πρακτικών ζητημάτων, όπως οι λεπτομέρειες διαβίβασης των δεδομένων και η μετάβαση από το σύστημα «πρόωθησης» στο σύστημα «προσέλκυσης», που σημαίνει ότι η υπηρεσία ΤΠ ελέγχει τους όρους διαβίβασης και την ποιότητα των διαβιβαζόμενων δεδομένων. Θα πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη οι απαιτήσεις διαφάνειας, σε συνεννόηση με τις αεροπορικές εταιρείες και στο βαθμό που εκτελούνται πράγματι από την υπηρεσία ΤΠ υπηρεσίες κράτησης των αεροπορικών εταιρειών. Ο άμεσα ενδιαφερόμενος θα πρέπει να διαθέτει επίσης δυνατότητα προσφυγής κατά του ΗΣΚ σε σχέση με επεξεργασία δεδομένων που έχει εκτελέσει το ΗΣΚ εντός του παρόντος πλαισίου της διαβίβασης προς τρίτο.

ΗΣΚ που ενεργούν ως διασυνδέσεις

35. Ανεξάρτητα από την κατάσταση κατά την οποία τα ΗΣΚ ενεργούν ως πάροχοι υπηρεσιών και πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τις διεθνείς συμφωνίες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών, θα πρέπει επίσης να εξετασθεί η περίπτωση κατά την οποία τα ΗΣΚ ενεργούν ως διασυνδέσεις: εν προκειμένω οποιαδήποτε αίτηση παροχής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τρίτο υπόκειται στους όρους του κανονισμού και κατ' αρχήν η διαβίβαση δεν θα πρέπει να επιτρέπεται. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 4 της πρότασης, η πρόσβαση στα δεδομένα των ΗΣΚ επιτρέπεται μόνο για λόγους διαφορών ως προς τη χρέωση. Έχει σημασία το γεγονός ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται ανεξάρτητα από την κατάσταση του ΗΣΚ (είτε ευρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής), εφόσον οι υπηρεσίες προσφέρονται για χρήση στο έδαφος της Κοινότητας.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

36. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει με ικανοποίηση ότι έχουν περιληφθεί στην πρόταση αρχές προστασίας δεδομένων που προσδιορίζουν τις διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Οι εν λόγω διατάξεις ενισχύουν την ασφάλεια δικαίου και θα ήταν σκόπιμο να συμπληρωθούν με πρόσθετες διασφαλίσεις ως προς τρία σημεία: εξασφάλιση της εν γνώσει συγκατάθεσης των άμεσα ενδιαφερομένων όσον αφορά την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων· λήψη μέτρων ασφαλείας που να λαμβάνουν υπόψη τις διάφορες υπηρεσίες τις οποίες προσφέρουν τα ΗΣΚ και την προστασία των δεδομένων εμπορίας (βλέπε σημεία 18-21 της παρούσας γνωμοδότησης).

37. Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της πρότασης, τα κριτήρια τα οποία καθιστούν την πρόταση εφαρμοστέα στα ΗΣΚ που είναι εγκατεστημένα σε τρίτες χώρες θέτουν το ζήτημα της εφαρμογής της στην πράξη, κατά τρόπο συνεπή με την εφαρμογή του γενικού νόμου, δηλαδή της οδηγίας 95/46/ΕΚ (βλέπε σημεία 9-12).

38. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της πρότασης, ο ΕΕΠΔ κρίνει ότι απαιτείται σαφής και συνολική άποψη της όλης προβληματικής σχετικά με τα ΗΣΚ, που να λαμβάνει υπόψη την πολυπλοκότητα του δικτύου ΗΣΚ και των όρων πρόσβασης τρίτων στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία επεξεργάζονται τα ΗΣΚ.

39. Μολονότι τα ζητήματα αυτά εκτείνονται πέραν των συγκεκριμένων διατάξεων της πρότασης, κρίνεται αναγκαίο να εξετασθεί το θέμα των ΗΣΚ εντός του συνολικού του πλαισίου και να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις και οι προκλήσεις της επεξεργασίας ενός τέτοιου όγκου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ευαίσθητων σε ορισμένες περιπτώσεις, στο πλαίσιο ενός παγκόσμιου δικτύου που είναι σε μεγάλο βαθμό προσιτό στις αρχές τρίτων χωρών.
40. Είναι συνεπώς κρίσιμο να διασφαλίζεται η πραγματική συμμόρφωση των εκτελεστικών αρχών, δηλαδή της Επιτροπής, όπως προβλέπεται στην πρόταση, και των αρχών προστασίας δεδο-

μένων, όχι μόνο όσον αφορά τις ανταγωνιστικές πτυχές της πρότασης αλλά και ως προς τις αρχές προστασίας δεδομένων (βλέπε σημεία 22-35).

Βρυξέλλες, 11 Απριλίου 2008.

Peter HUSTINX

Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων
